

Poročilo

komisije za samoupravljanje skupščine občine Ljubljana-Siška o pripravah na ustanavljanje TOZD v občini v letu 1972

SKUPŠČINA občine Ljubljana-Siška je na svoji seji dne 28. februarja 1972 ustanovila komisijo za samoupravljanje, ki naj bi skrbela za realizacijo XXI., XXII. in XXIII. ustavnega amandmaja v delovnih organizacijah v občini.

30. marca 1972 so bile vse gospodarske organizacije, ki imajo svoj sedež na območju občine Ljubljana-Siška, zaprosene, da sporočijo komisiji, kaj je storjenega v posamezni delovni organizaciji glede izvajanja ustavnih dopolnil. Toda odgovore je poslalo le 25 delovnih organizacij, iz njih pa je bilo lahko ugotoviti le, da delovne organizacije v tem času še sploh niso pristopile h konkretnemu delu, oziroma so bile mnenja, da glede na njihovo organizacijo in dejavnost tega ni mogoče izvesti. Izjemi sta bila le Litostroj in Viator, ki sta že sprejela programe.

Občinska statistična služba je v maju 1972 izdelala za komisijo tudi seznam vseh gospodarskih organizacij, oziroma delovnih enot na območju občine Ljubljana-Siška. Tako ima sedež na območju občine 86 gospodarskih organizacij, te gospodarske organizacije pa imajo še 182 enot izven območja občine, to je v različnih krajih SR Slovenije, kakor tudi v drugih republikah. Poleg tega pa je na območju občine še 232 enot (poslovalnic, trgovin, predstavništev ipd., katerih delovne organizacije imajo svoj sedež v drugih občinah, tako v SR Sloveniji, kakor tudi v drugih republikah).

Izvajanju omenjenih ustavnih dopolnil so v letu 1972 posvečale veliko pozornost družbeno politične organizacije v občini. Tako je to vprašanje obravnavala konferenca SZDL občine Ljubljana-Siška. Nadalje je mestni sindikalni svet imel številne razgovore v delovnih organizacijah. Poleg tega je v pomoč delovnim organizacijam organiziral tudi posebne seminarje in jim posredoval ustrezno literaturo.

Se posebno pozornost pa je tem problemom posvetil komite ZKJ občine Ljubljana-Siška. Junija 1972 je organiziral seminar za sekretarje osnovnih organizacij ZK, na katerem je bila tudi posebna tema o TOZD. Poleg tega je sklical še 8 drugih sestankov, na katerih so obravnavali izvajanje XXI. in XXII. ustavnega amandmaja.

Prav tako je občinski komite ZK Ljubljana-Siška v mesecu septembru 1972 poslal delovnim organizacijam o ustanavljanju TOZD poseben vprašalnik, ki sta ga izdala Centralni komite ZKS in Republiški odbor ZSS. Na vprašalnik je odgovorilo 53 gospodarskih organizacij. Odgovori pa so bili naslednji:

- 13 delovnih organizacij je že sprejelo programe dela v zvezi z ustanavljanjem TOZD;
- 12 delovnih organizacij programe še pripravlja;
- 10 delovnih organizacij še ni pristopilo k izdelavi programov;
- 18 delovnih organizacij pa je odgovorilo, da programov ne potrebujejo.

Poleg splošno ugotovljenih vzrokov objektivnega in subjektivnega značaja, ki so vplivali na počasno uveljavljanje TOZD v naši družbi, so v naši občini težave in problemi pri uveljavljanju ustavnih dopolnil tudi v razdrobljenosti in raznolikosti gospodarstva. V manjših delovnih organizacijah je čutiti tudi pomanjkanje strokovnega kadra, ki bi delal na ustanavljanju TOZD. Zato se pridružujemo sklepu Mestne konference ZKJ Ljubljana z dne 19. 10. 1972 in komisije za samoupravne akte delovnih organizacij Skupščine mesta Ljubljane z dne 5. 12. 1972, da se pri Mestni skupščini Ljubljana ustanovi poseben organ, ki bo strokovno spremljal uveljavljanje samoupravnih odnosov v delovnih organizacijah na območju ljubljanskih občin in jim nudil ustrezno pomoč.

Ob tem je treba premagati precej razširjeno mnenje, da je razvijanje samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov pogojeno s številom zaposlenih v posamezni delovni organizaciji ali v velikosti podjetja. Zato se v mnogih delovnih organizacijah ne zavedajo, da mora postopek v

zvezi z uveljavljanjem ustavnih dopolnil opraviti vsaka delovna organizacija, ne glede na končne ugotovitve, ali bo delovna organizacija kot celota ena TOZD, ali jih bo več. Pri tem je posebej pomembno, da o teh vprašanih odločajo vsi delavci, ne pa samo delavski svet, ali celo kak drug organ.

Iz teh razlogov smatra komisija, da bi se morale ustrezne organizirati tudi same delovne organizacije iz področja gospodarstva in bi morala tem vprašanjem posvečati večjo pozornost njihova poslovna združenja. Ob tem pa bi tudi ti razlogi narekovali čimprejšnjo ustanovitev področne gospodarske zbornice za ljubljansko regijo.

Na podlagi priprav, ki so jih izvajale delovne organizacije same in na podlagi zaostrene politične odgovornosti, zlasti po pismu predsednika in izvršnega biroja ZKJ je do konca decembra 1972 situacija v naši občini glede izvajanja ustavnih dopolnil, oziroma ustanavljanja TOZD, že precej boljša, in sicer:

Litostroj

- že 20. 4. 1972 je bil podpisan sporazum o ustanovitvi osmih TOZD, vse v okviru dosedanjega podjetja, in sicer:

1. TOZD skupnih služb podjetja,
2. TOZD za investicije, vzdrževanje, energije in transporta,
3. TOZD proizvodnja polizdelkov,
4. TOZD proizvodnja finalnih izdelkov,
5. TOZD proizvodnja avtomobilov,
6. TOZD Litostroj International,
7. TOZD zunanje storitvene enote,
8. TOZD izobraževalni center,

Slovenija promet

- v podjetju je bil dne 20. 6. 1972 podpisan sporazum o ustanovitvi petih TOZD s tem, da imajo vse svojstvo pravne osebe. Ena TOZD je v Ljubljani, ostale pa v ostalih republikah SFRJ.

Pivovarna Union

- konec decembra 1972 je bil izveden referendum, s katerim je bilo odločeno, da se Pivovarna Union, Pivovarna Laško, Kolinska tovarna Ljubljana in Talis Maribor združijo v skupno organizacijo združenega dela, dosedanje delovne organizacije pa se ustanovijo kot TOZD s svojstvom pravne osebe.

Slovenijales

- tovarna Sora Medvode je že samostojna organizacija združenega dela s svojstvom pravne osebe.

EMBA

- je temeljna organizacija združenega dela s svojstvom pravne osebe podjetja Mercator.

Tovarna LEK

- v podjetju je imenovana posebna komisija, ki mora izdelati do 15. 3. 1973 ustrezeni predlog, oziroma program dela.

Tovarna Color

- pripravlja se združitev podjetja s podjetjem Donit Medvode in v zvezi s tem formiranje več TOZD.

Viator

- v programu, ki je v razpravi, je ustanovitev 11 temeljnih organizacij združenega dela. Predvidevajo, da bo sporazum podpisan do marca 1973.

Spedtrans Maribor

- predvidena je ustanovitev TOZD v delovni enoti Medvode.

Slovenija Avto

- v podjetju je imenovana posebna komisija in predvidevajo ustanovitev 3 TOZD. Predlog je v razpravi po delovnih enotah, sporazum pa bo verjetno podpisan spomladi 1973.

Slovenija vino

- zaenkrat predvidevajo ustanovitev 19 TOZD, lahko pa jih bo tudi več. Teze so šele v javni razpravi po delovnih enotah. Večina

TOZD bo v drugih republikah SFRJ, izven SR Slovenije.

Tovarna dekorativnih tkanin

- po sklepu sodišča naj bi bila BALA temeljna organizacija združenega dela, vendar sporazum še ni bil podpisan.

Bombažna Tkalnica Vižmarje in Tekstilna tovarna Medvode

- že 27. 8. 1971 je bil izveden referendum o združitvi teh dveh delovnih organizacij kot samostojnih organizacij v družbenem podjetju Tekstilna tovarna Vižmarje—Medvode. V lanskem letu pa je bila izvršena pripojitev navedenih dveh tovarn kot samostojnih organizacij združenega dela podjetju Tekstil Ljubljana, ki je vključil v svojem združenem podjetju poleg teh dveh tovarn še Pletilnico Litija.

Združeno podjetje Iskra Kranj

- ZP Iskra namerava dosedanje tovarne združevati v večje organizacije po posameznih panogah in strokah. V okviru te akcije sta bili na referendumu dne 22. 12. 1972 združeni iskrina tovarna Elementi s tovarno Avtomatika, kot samostojni organizaciji združenega dela z začasnim nazivom Iskra — industrija elementov in zabavne elektronike. Ta tovarna bo v najkrajšem času ustanovila 9 TOZD in sicer:

1. TOZD — Avtomatika, Ljubljana—Pržan
2. TOZD — Upori, Sentjernež
3. TOZD — Keramični kondenzatorji, Žužemberk
4. TOZD — Žarnice, Ljubljana, Center
5. TOZD — Keramika, Ljubljana, Vižmarje
6. TOZD — Feriti, Ljubljana, Stegne
7. TOZD — Magneti, Ljubljana, Stegne
8. TOZD — Orodjarna, Ljubljana, Stegne
9. TOZD — Skupne službe, Ljubljana, Stegne.

Emona Ljubljana

- samostojna organizacija združenega dela Emona Ljubljana pripravlja samoupravne sporazume o ustanovitvi TOZD. Po tem predlogu naj bi podjetje imelo 27 temeljnih organizacij združenega dela, od katerih so na območju občine Ljubljana-Siška nekateri obrati teh TOZD in sicer:

1. TOZD Poljedelstvo—Govedoreja
2. TOZD Gozdarstvo
3. TOZD Maloprodajna mreža Ljubljana.

ZTP

- proces uveljavljanja ustavnih dopolnil v združenem železniškem transportnem podjetju je že v zadnji fazi. V celoti je predvideno, da bodo imeli 26 TOZD. Na območju občine pa je predvideno, da bodo vsa štiri železniška podjetja postala temeljne organizacije združenega dela, toda Podjetje za popravilo voz in strojev bi bilo TOZD v okviru centralnih obratov združenega podjetja. Podjetje za elektrifikacijo prog pa obravnava tudi varianto, da bi v njegovem okviru bile tri ali celo pet TOZD, glede na dejavnosti, vendar ne kot pravne osebe z vsemi pravicami nasproti tretjim osebam. Železniško podjetje za obnovo prog in gradbeno podjetje Ljubljana pa sta se že lani združila in predvidevajo, da bodo v prvi fazi ostali kot ena temeljna organizacija združenega dela.

Rašica

- o uvedbi TOZD so imeli v delovni skupnosti širše razprave in so ugotovili, da znotraj Rašice ne bodo ustanavljali temeljnih organizacij. Pripravljajo pa se na združitev z Almira in Angoro in bodo v združenem podjetju ustanovili 3 TOZD.

Grmada

- dosedanja poslovna enota Mercatorja bo tako kot ostale poslovne enote postala temeljna organizacija združenega dela. Sklep o tem je bil že sprejet na delovni skupnosti dne 15. 11. 1972, sedaj pa se pripravljajo pogodbe o ustanovitvi TOZD.